

izložbe prezentirana je i izrada lepoglavske čipke sa svojom posebnosti u tehnici izrade na batiče, vrlo tankoga konca kojim se „klepka“ te jedinstvenosti motiva.

Svojim opsegom s više od 180 eksponata ova izložba predstavlja jedno od dosad najpotpunijih inozemnih predstavljanja hrvatskoga čipkarstva i jednim od značajnijih gostovanja hrvatske kulture u inozemstvu.

Uz izložbu je tiskan i vrlo reprezentativan prateći katalog, a izložba je dobila iznimno pozitivne kritike te je značajno medijski popraćena.

Vesna Rapo

Stručni skup *Zlatko Špoljar – pedagog, književnik i glazbenik*, Hrvatski državni arhiv u Rijeci, 25. listopada 2012., Hrvatski školski muzej, Zagreb, 26. listopada 2012.

Stručni skup o Zlatku Špoljaru i njegovu djelovanju na polju školstva, glazbe i književnosti organiziran je u suradnji Hrvatskog školskog muzeja i Državnog arhiva u Rijeci. Prigodom svečane primopredaje pisane ostavštine Zlatka Špoljara Državnom arhivu u Rijeci 25. listopada 2012. godine ujedno je obilježena i 120. godišnjica rođenja tog svestranog hrvatskog učitelja. U ime obitelji, ostavštinu su Državnom arhivu u Rijeci predale Jasna Levak i Vesna Špoljar, kćeri Zlatka Špoljara. Tom je donacijom arhiv postao bogatiji za još jedan vrijedan osobni fond istaknutog hrvatskog javnog djelatnika.

Na skupu su izlagale Zorica Manojlović iz Državnog arhiva u Rijeci, Štefka Batinić iz Hrvatskog školskog muzeja te dr. sc. Mirna Marić s Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Izlaganja su upotpunjena glazbenim programom u kojemu su djela Zlatka Špoljara izvele Ana Šepić i Melany Ujčić uz glasovirsku pratnju prof. Ivane Herman.

Sljedećeg dana skup je održan u Zagrebu u prostoru Hrvatskoga školskog muzeja. Prisutne su pozdravili ravnateljica Hrvatskog školskog muzeja Branka Manin i ravnatelj Državnog arhiva u Rijeci Goran Crnković, istaknuvši pritom doprinos Zlatka Špoljara hrvatskoj kulturi.

Zorica Manojlović, viša arhivistica Državnog arhiva u Rijeci, u svom je izlaganju predstavila fond koji je obuhvatio pisanu ostavštinu Zlatka Špoljara: opsegom nevelik, no unatoč tomu iznimno vrijedan. Također je istaknula vezanost samoga Špoljara uz geografsko područje Istre i Kvarnera, gdje je radio kao učitelj, stvorio obitelj i proveo ostatak života. Stoga je opravdana odluka obitelji da njegovu ostavštinu preda upravo Državnom arhivu u Rijeci.

Štefka Batinić, viša knjižničarka i kustosica Hrvatskog školskog muzeja, prikazala je pedagoško i literarno djelovanje Zlatka Špoljara, osvrnuvši se pritom i na općenite prilike hrvatske pedagogije između dva rata. Najveći je doprinos pedagogiji Špoljar dao kao pripadnik pokreta radne škole. Istaknuo se kao autor udžbenika i metodika, a pokrenuo je i časopis *Savremena škola* u kojemu su promicane ideje reformne pedagogije. Također, bavio se pisanjem knjiga za djecu te je objavljivao časopis za djecu *Čarobno vrelo*.

Dr. sc. Mirna Marić, muzikologinja i profesorica na Učiteljskom fakultetu u Rijeci, osvrnula se na glazbenu djelatnost Zlatka Špoljara, osobito na glazbu namijenjenu djeci. Istaknula je kako će Špoljarova ostavština uvelike koristiti Katedri za istraživanje glazbene baštine pri Ustanovi Ivana Matetića Ronjgova.

Skupu su nazočili studenti prve godine pedagogije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji su tako iz prve ruke upoznali ostavštinu značajnog hrvatskog učitelja i pedagoga, čiji im rad i pristup djeci može biti samo pozitivan uzor u profesiji koju su izabrali kao svoj životni poziv.

Marijana Ivanković

Znanstveni skup *Iso Kršnjavi – veliki utemeljitelj*, 21. – 23. 11. 2012., Zlatna dvorana – Hrvatski institut za povijest, Zagreb

U Zagrebu je od 21. do 23. studenog 2012. godine održan znanstveni skup *Iso Kršnjavi – veliki utemeljitelj*, priređen u povodu obilježavanja 85. obljetnice njegove smrti. Skup su organizirali Hrvatski institut za povijest i Institut za povijest umjetnosti, a pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića.

Uz organizaciju znanstvenog skupa priređene su i dvije izložbe. U Modernoj galeriji u Zagrebu priređena je izložba *Prema impresiji 1871. – 1881. : Iso Kršnjavi, Nikola Mašić, Ferdo Quiquerez*, autorice Dajane Vlasisavljević, a u Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu *Iso Kršnjavi – veliki utemeljitelj: ministar europskog duha* – autori izložbe su Marina Bregovac Pisk i Kristian Gotić.

Tijekom tri dana trajanja skupa ukratko je predstavljeno 55 tema vezanih uz njegov život i rad. Stručnjaci i znanstvenici iz brojnih institucija pokušali su bar djelomice ukazati na veličinu njegova djelovanja tijekom plodnoga življenja – življenja u hrvatskom prostoru tijekom vrlo turbulentnog društveno-političkog, ekonomskog, kulturno-povijesnog i umjetničkog vremena, kako za Hrvatsku tako i za njegov cjelokupni život i rad.

Iz suvremene perspektive nastojalo se sagledati ulogu i značenje dr. Ise Kršnjavoga u kulturnoj, umjetničkoj, znanstvenoj i političkoj povijesti hrvatskoga prostora. Stoga se i u ovom prikazu nastoji ukazati na neke od glavnih značajki njegova djelovanja.

Dr. Iso Kršnjavi istaknuti je hrvatski političar (zastupnik u hrvatskom Saboru, vijećnik Gradske skupštine, te naposljetku predstojnik Odjela za bogoštovlje i nastavu hrvatske Zemaljske vlade), sveučilišni profesor, slikar, pravnik, školski reformator, književnik i prevoditelj. Godine 1877. postaje prvim profesorom povijesti umjetnosti i klasične umjetničke arheologije na zagrebačkom Sveučilištu. Njegova nastavna djelatnost obilježena je znanstvenim i umjetničkim ekskurzijama, zalaganjem za upotrebu novih tehnologija u svrhu populariziranja znanosti i umjetnosti i drugim.

Prvi je ravnatelj Strossmayerove galerije slika u Zagrebu. Bio je imenovan predstojnikom (ministrom) Odjela za bogoštovlje i nastavu u Zemaljskoj vladi u Zagrebu (1891.-1896.) i u tom kratkom razdoblju u potpunosti je preobrazio i modernizirao